

IAIN MURRAY: Evangélizáció és újjászületés

IAIN MURRAY

Evangelizáció és újjászületés

Kis Tükör füzetek / 13

KOINÓNIA
Kolozsvár, 2001

A fordítás alapjául szolgáló mű:
Iain Murray: *The Invitation System*
© The Banner of Truth Trust
3 Murrayfield Road, Edinburgh EH12 6EL, UK
Used by permission through the arrangement of
The Banner of Truth Trust

Fordította
BÁLINT ÁGNES

A fordítást ellenőrizte
VISKY ANDRÁS

Hungarian translation © Koinónia, 2001

A könyv megjelenését a hollandiai
Kom Over En Help Alapítvány támogatta.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
MURRAY, IAIN
Evangelizáció és újjászületés / Iain Murray;
trad.: Bálint Ágnes. – Kolozsvár [Cluj-Napoca]:
Koinónia, 2001
p.; cm. – (Kis Tükör füzetek)
ISBN 973 8022 13 4
I. Bálint Ágnes (trad.)
2

Előszó

Mi a helyes evangélizáció? Hogyan gondolkozunk a megtérésről? Milyen örökérvényű feladatokot szabott Krisztus az ő egyházának az evangélium hirdetésében és a lelkek mentésében? – e kérdések körül még a napi sajtóban is olvashatunk vitákat az elmúlt időben. Vannak, akik másodlagosnak tartják a módszer kérdését, azzal érvelve, hogy mindaddig, amíg a gyülekezeti közösségtől távol élő és az egyházat csak sajátos szolgáltatásokat (keresztelés, esketés, temetés) végző intézménynek tekintő névtelenek igen nagy számban jutnak megtérésre és válnak az egyház felnőtt, tehát a teherhordozására, a missziói és diakóniai munkára kész tagjaivá, így az evangélizáció formájának kifinomult teológiai szakfogalmak segítségével történő mérlegelése magát az evangélizációt helyettesíti az egyházban. Mások arra figyelmeztetnek, hogy a választott módszer, az út semmiképpen nem közömbös, hiszen a különféle ráhatások is eredményesek tudnak lenni, pedig a misszió a Szentlélek munkáján alapul, nem pedig emberi ügyeskedésen.

Iain Murray tanulmánya az „előrehívásos evangélizáció” biblikus vizsgálatát tűzi ki célul, behatóan elemezve a módszer mellett és ellen szóló teológiai és pszichológiai érveket, körültekintően mérlegelve az elért eredményeket is. Az ismert skót teológus magyarul most először megjelenő dolgozata nem csupán arra példa, hogy ezekről a súlyos

kérdésekről hogyan érdemes egyáltalán beszélni, hanem arra is, hogy egy bizonyos módszer mérlegelése, sőt megkérdőjelezése nem szolgálhat ürügyül arra, hogy a missziói elhívásában elbizonytalanodott, a megtérés evangéliumát erőltetnül hirdető vagy éppen megkérdőjelező egyházunk, gyülekezeti közösségünk elhárítsa azt a feladatot, amelyet Krisztus ruházott rá. „Az igazi keresztyénség elsorvad ott, ahol felhagynak az igehirdetés gyakorlatában azzal, hogy a hallgatók részéről az egyéni válaszadást megköveteljék, és ahol a hallgatók azzal a benyomással maradnak, hogy Isten nem parancsolta meg, hogy megtérjenek és higgyenek.”

A KIADÓ

A valódi igehirdetés megváltozhatatlan jellemzője a bizonyosság, hogy a bűnös ember hitrejutásának és megtérésének Isten által elrendelt eszköze az evangélium hirdetése: „...tetszék az Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által tartsa meg a hívőket.” (1Kor 1,21) E meggyőződéssel egybehangzóan, az evangéliumi hívők sohasem érték be csupán az Ige hirdetésével, látni is kívánták hallgatóikban a változást szavaik nyomán. Némelyek igehirdetését így jellemezték: „Arányosan hűvös és arányosan unalmas / Egyetlen hibája, hogy hibátlan, kínosan szabályos, nagyszabásúan semmitmondó”, aki viszont igei látással bír arról, hogy mire való a szószék, és mi az evangélium, inkább úgy kíván prédikálni, ahogy Richard Baxter prédikált: „akár egy odaátról való hírnök”, vagy mint M'Cheyne, akit egyik híve így jellemezett: „Úgy prédikált, mintha kész volna magát halálra adni, csakhogy megtérésre jussál.”

Az igazi keresztyénség elsorvad ott, ahol felhagynak az igehirdetés gyakorlatában azzal, hogy a hallgatók részéről az egyéni válaszadást megköveteljék, és ahol a hallgatók azzal a benyomással maradnak, hogy Isten nem parancsolta meg, hogy megtérjenek és higgyenek. A keresztyénségnek tények elősorolásából álló bemutatása, anélkül, hogy ezek révén az igehirdetés a lelkiismeretre hasson vagy hitre ébresszen Jézusban mint hatalmas megváltóban, messze elmarad az apostoli igehirdetés mögött. Amikor az előttünk járó nemzedékek két londoni igehirdetője, Matthew

Wilks és John Hyatt egymástól búcsút vettek az utóbbi halálos ágyánál, Wilks megkérdezte: „Nos, John, Jézus kezére tudod-e bízni most a lelkedet?” „Igen – hangzott a lelkes válasz – és millió, millió lelket még!” Az evangélium hirdetéséhez ilyen meggyőződésre van szükség.

Miről vitatkozunk?

A következő oldalakon nem azt tesszük vita tárgyává, hogy helyénvaló-e az embereket Krisztushoz hívni. Azok számára, akik elhiszik, amit a Szentírás mond, ez vitán felül áll. Az sem nyitott kérdés, hogy vajon az evangélizáló igehirdetés hangsúlyozza-e ki, hogy az ember felelőssége megtérni és hinni. Amint már mondtuk, ennek kihangsúlyozása híján nem beszélhetünk evangélizációról a szó eredeti értelmében. Kérdésfelvetésünk másra vonatkozik, és pedig arra, hogy az evangélizálásnak vajon az szolgálja-e leginkább a célját, ha az igehirdetés végeztével a hallgatók között különbséget teszünk, mégpedig úgy, hogy azokat, akik el akarják fogadni Krisztust, előrehívjuk. Ha az előrehívásos módszerről, ahogy ezt a gyakorlatot nevezhetjük, bebizonyítható, hogy azokon az állításokon alapszik, amelyeket a Szentírás a Krisztushoz jövetelről mond, vagy amelyek szabályszerűen levezethetők az ember felelősségére vonatkozó tanításból, akkor helyesen állítható, hogy mindazok, akik e módszerrel szembeszegülnek, magával a Szentírással szegülnek szembe. De ameddig ezt nem bizonyítottuk, aligha sugallható méltán, hogy akik az előrehívást nem gyakorolják, kevésbé viselik a szívükön az evangélizációt, mint akik gyakorolják. Először azt

a kérdést kell tehát tisztázni, hogy az előrehívás gyakorlatának szentírási alapja van-e. Nem lehetünk ugyanis hűebbek az evangéliumhoz, mint maga az Újszövetség. Lehetséges azonban, hogy némelyek az előrehívásos módszer védelmezői közül nem is kívánják e gyakorlatot szentírási hivatkozással igazolni. Elegendőnek vélik, hogy a módszer hasznos és sikeres eszköze egy igei célkitűzés megvalósításának, ti. az egyén személyes döntésre juttatásának. És, kérdezhetné bárki, mivel ez csak módszer kérdése, vajon érdemes-e szót ejteni róla, netán vitát indítani? E kérdésre azt válaszoljuk, hogy maga a gyakorlat kényszerít a vitára, mégpedig legalább két okból.

Először, jóllehet Nagy-Britanniában az evangélizálást immár több, mint száz éve alkalomadtán utótalálkozásokkal kötik össze, vagy papírt osztanak ki, amelyet az igehallgatók aláírhatnak a hitre jutás kinyilvánításaképpen, az emberek előrehívásának gyakorlata – mint az evangélizáló istentisztelet csúcspontja és ilyenként magának az evangélizációs szolgálatnak szerves része – viszonylag ritkán fordult elő. Két dolog azonban arra kényszeríti az evangéliumi hitű gyülekezeteket, hogy felülvizsgálják, miért nem éltek korábban is a módszerrel, és pedig az, hogy az elmúlt évek tömegevangélizációs kampányaiban az előrehívásos módszer előtérbe került, és az evangélizátorok sürgető felhívással fordultak a lelkészek felé, hogy használják ők is ugyanazt a módszert. Ha az evangélizáló igehirdetés csúcspontja az előrejövételre való felhívás – amint a kérdésfelvetés hangzik –, az evangéliumi hitű gyülekezetek beérhetik-e kevesebbel, híjával maradhatnak-e a módszernek. A kérdést pedig még inkább kihegyezi, ha az előrehívásos evangélizá-

ciók számbeli sikerét összevetjük azzal a kevés nyilvánvaló eredménnyel, amely ma a prédikációkat követi. A jelenlegi lelki szükségállapotban természetes, hogy a hírneves evangélikusok tanúbizonyossága az előrehívásos módszer értékéről vitát vált ki azok között, akiket e szükségállapot aggaszt. És nem szabad a keresztyéneket hibáztatni azért, hogy mielőtt elfogadnák, további vitát kívánnak folytatni egy olyan gyakorlatról, amely nem része a helybeli evangéliumi tradíciónak. Mindazonáltal néhány evangélikál számára az előrehívásos módszer azonnali, általánoskörű elfogadása melletti pragmatikus érv (ti. a számbeli eredmények, amelyek a modern evangélikus hadjáratokat követték), cáfolhatatlannak tűnik, mások azonban úgy vélik, szorosabb Szentírásos alapuló vizsgálódásnak kell alávetni az újítást, mielőtt gyakorlatát elfogadnánk. „Ki-kí a maga értelmé felől legyen meggyőződve.” (Róm 14,5)

Másodszor, amint arra Leighton Ford, az előrehívásos módszer legutóbbi képviselője figyelmeztet, elengedhetetlen, hogy az evangélikus az előrehívásnál egyértelmű utasításokat adjon, amelyeket mindenki pontosan ért. Mindenféle homályosságot kerülni kell: „A hívás ne hangozék így: »Ha van itt valaki, aki előre akarna jönni, jöhet, vagy akár meg is várhat, és beszélék vele az ígehírdetés után.« Inkább így hangozék: »Isten hív, most jöjj. Ide jöjj.«¹ Annak ellenére, hogy az elmúlt években a kérdést nagy nyilvánosságban tárgyalták, úgy véljük, meglehetősen kérdéses, vajon világos-e már, mit is kérnek attól, akit előrehívunk. Az előremenetel külsődleges nyilvánítása egy belső üdvözítő döntésnek, amit

¹ Leighton Ford: *The Christian Persuader*. New York, 1966. 138. o.

a hallgató már meghozott a helyén ülve, az előremenés a „tanúságtevés aktusa”? De akkor miért mondják, hogy „jöjjenek előre, hogy *elfogadják* Krisztust? Hogyan viszonyul Krisztus elfogadása az előremenetelhez? Van-e összefüggés köztük? Az előrehívásnak a „Krisztus melletti elköteleződés-ként” való legnépszerűbb bemutatása e kérdéseket megválaszolatlanul hagyja, és hacsak nem maga a gyakorlat akar megbújni a homályosságban, amelyet a nyilatkozatok szerint ugyan kerülni kíván, néhány alapvető dolgot tisztázni kell.

Mielőtt a következő oldalak írásába fogtam volna, megpróbáltam megérteni azt az eseményt, amely az előrehívást megelőzi: elolvastam, amit a gyakorlat szószólói állítanak, és elmentem olyan evangélikusokra, ahol nyilvános döntésre hívják a hallgatóságot. Nem szeretném ugyanis tévesen leírni az eseményt. Mindazonáltal egy nehézséggel találok szembe magam. Ha ismeretlenségbe burkolom az idézeteket, amelyeket tanulmányomba beemelek, bosszantom az olvasót, és a tisztességes vita szabályait is megsértem. Vitás kérdések tárgyalásához ugyanis dokumentált hivatkozások szükségesek. Másfelől viszont az a veszély fenyeget, hogy mihelyt nevekre hivatkozom, a figyelem a gondolatok tisztázásáról arra a személyre terelődik, akinek nézetét éppen szemügyre veszem. Ha lehetséges lenne, hogy az előrehívásos módszer mellett szóló érvelést olyan személyek szavaival adjam vissza, akik nincsenek már életben, e veszély bizonyos mértékben elkerülhető volna, de nincs tudomásom olyan néhai evangélikus prédikátorról, aki az előrehívásos módszert pontosan úgy gyakorolta volna, ahogy ma gyakorolják. Finney vagy Moody idevágó megállapításai érdekesek lehetnek, mégsem azok

a legmeggyőzőbb érvek a módszer mai gyakorlata mellett. Ezért arra a következtetésre jutottam, hogy az előrehívásos módszer mellett szóló érvek legmegfelelőbb bemutatásának egyetlen útja az, ha egyenesen a jelenkori evangélikusok, igehirdetők legerőteljesebb alakjától, Billy Grahamtól, a módszer hívétől idézek. Remélem az olvasónak is inkább tetszésére lesz így, mint ha leplezetten és burkoltan kritizálnám az amerikai prédikátor közismert álláspontját, és remélem, nem tévesztik szem elől, hogy nem személyeket vetettünk alá a vizsgálódásnak.

1966-ban a Greater London Crusade (Nagy Londoni Kereszteshadjárat) alatt minden rendezvényen éltek a nyilvános előrehívással, és röviden meg is magyarázták, miért. A hívás formailag nyilvánvalóan egyszerű volt. Egy kevés tudás igen, de semmi érzelem nem szükséges a válaszadáshoz – mint azt a hallgatóságnak mondták –: „a Krisztushoz való elköteleződés” ez, amelyet az ülőhely elhagyásával és másokkal együtt a prédikatori emelvényen való gyülekezéssel fejeznek ki. Az embereket nem valamiféle izgalmi állapot fokozatos felszításával sürgetik, hogy előrejöjjenek. A prédikátor érvekkel próbálja válaszra sarkallni a meg nem térteket. Kisebb-nagyobb mértékben a prédikáció már rámutatott arra, hogy azokban, akik nem ismerik Krisztust, változásnak kell végbemennie, az előrehívást pedig éppen egy ilyen változás lehetőségeként mutatják be. A hallgató megtudja, hogy arra van szüksége, hogy „Krisztust engedje a szívébe jönni”, amit a következőképpen értelmeznek: (1) megtérni, (2) hit által elfogadni őt, és ehhez Billy Graham még ilyen kifejezéseket tesz hozzá: „Íme, hogyan fogunk cselekedni. Álljatok most fel, és gyertek ide

előre.”² Curtis Mitchell, a *Those Who Came Forward* (Akik előrejöttek) szerzője állítja, hogy Graham szavai, amelyekkel a felhívást hallgatóihoz intézi, kevésben térnek el egymástól, és a következő jellegzetes példát adja: „Azt fogom kérni tőletek, hogy gyertek előre. Azt akarom, hogy ide fel (vagy oda le) gyertek. Most azonnal gyertek – gyorsan. Ha barátokkal vagy rokonokkal vagytok, majd megvárnak benneteket. Ne engedjétek, hogy a távolság visszatartsa Krisztustól. Hosszú az út, de Krisztus egészen a keresztségig ment, mert szeretett benneteket. Ezt a néhány lépést biztosan meg tudjátok tenni, adjátok át életeteket neki.”³

Azok számára, akik haboznak, Graham esetleg hozzát teszi még: „Isten szól hozzátok. Álljatok fel, és jöjjetek most azonnal... egy kis hang azt súgja: »Krisztushoz kellene menned.« Gyere most gyorsan! Lehet, többé nem lesz ilyen pillanat. Hit által kell jönnöd. Szükséged van Krisztusra, kelj fel és gyere...” Mindebben nincsen semmi nyomás, csupán annak a ténynek ünnepélyes bizonygatása, hogy akik Krisztust el akarják fogadni, azoknak előre kell jönniük.

Aztán néhány csendes pillanat elteltével, ami alatt sokan az emelvény előtt gyülekeznek, újra kidomborítják a lelki jelentőségét annak, ami történik. Billy Graham azokhoz intézi szavait, akik a hívásnak eleget tettek: „Ma este Jézus Krisztushoz tértetek, hogy szívetekbe fogadjátok”, vagy: „Adjátok át életeteket Istennek. Most adjátok át!” És annak reményében, hogy akiket meg-

² Ezeket mondta Billy Graham 1966. június 27-én, Earls Court-i beszédében. Ha másként nem jelezzük, a következő idézetek Graham a kampány alatt elhangzott egyéb megnyilatkozásaiból valók.

³ Curtis Mitchell: *Those Who Came Forward*. The World's Work Ltd., 1966. 32. o.

szóltott, ezt megtették, Graham biztosítja őket: „Ő elfogad téged, Ő meghalt érted, Ő mondja: »a te bűneid megbocsáttattak«. Fogadd el ezt. A múlt megbocsáttatott, Isten elfelejti... Még csak nem is tekint a te bűneidre. Fogadd el hit által, hogy Ő a szívedbe jön.” Aztán egy ima következik, amelyet az elől állóknak a prédikátor után hangosan kell elismételniük: „Ó, Istenem, bűnös ember vagyok, bánkódom bűneim miatt. Kész vagyok elfordulni bűneimtől. Elfogadom Krisztust Megváltómnak, Uramnak valloam Őt. Ettől a pillanattól kezdve követni és szolgálni akarom őt a gyülekezet közösségében.” És mielőtt azok, akik előrejöttek, kimennek az igehirdetésről, hogy lelkigondozzák őket, Graham néhány gyakorlati tanáccsal látja el őket, mint például: „Olvassátok a Bibliát, imádkozzatok, tegyetek bizonyosságot, járjatok templomba, hogy dicsőítsétek Istent”, és e szavak ismét biztosítják azokat, akik előrejöttek, hogy a lelki fordulat megtörtént bennük: „Kísértések fognak érni, de ti Isten gyermekei vagytok, keljete fel újra...”

Most pedig vizsgáljuk meg azokat az érveket, amelyekkel egy-egy beszéd végéhez illesztett előrehívás helyességét bizonyítják. Graham ismételtén két fő érvet hangoztatott Earl Court-beli hallgatósága előtt, és van még egy harmadik. Íme:

1. Krisztus mindig nyilvánosan hívta el az embereket, ezt a kijelentést pedig ilyen szöveghelek bizonyítják, mint: „Kövess engem!”, vagy „Valaki pedig vallást tesz rólam az emberek előtt, arról én is vallást teszek az én mennyei Atyám előtt.”

2. „Az előrejövetel – mondják – lezárja és megpecsételi a döntést.” Nem hallottuk ezt kiejtve, de úgy tűnik, azt foglalja magába, hogy

nyilvánosan megtett lépéssel valószínűbb, hogy döntővé és visszafordíthatatlanná tehető a fordulat. „Van abban valami, hogy előremész, és kiállsz oda. Külső kifejezése ez egy belső döntésnek.”⁴

3. John Pollock Grahamról írott, és általa hitelesített életrajza szerint az előrehívásnak a döntésre még nem jutottak előtt van értéke mint látható bizonyítéknak. Pollock megállapítja, hogy egy televízió által közvetített evangélizáció az előrehívással és a rá adott engedelmes felelettel együtt – amelyet ezrek követnek a képernyőn, sokkal többet ér, mintha csak Grahamot közvetítenék egy tévéstúdióból: „Amikor az erkölcsös és megbecsült átlag amerikai Dr. Grahamet látja, amint a stúdióban ül, és közli vele, hogy szükséges »újjászületnie«, első reakciója az, hogy valószínű fanatikusnak minősítse, akinek nem érdemes hitelt adnia. Ám ha tiszteletre méltó, normális emberek ezreit látja, amint végighallgatják és egyet is értenek azzal, amit ő is hall, és aztán látja, hogy több százan állnak fel és mennek előre önként a nagyon kis nyomást magába foglaló felhívásra, el kezd gondolkozni, őszinte, becsületes érdeklődéssel fontolóra veszi az üzenetet és a helyzetet. Sokkal könnyebb azt mondani, hogy egyetlen szónok téved, mint hiteltelennek ítélni ezrek meggyőződését és döntését.”⁵

Az előrehívás és a Szentírás

A fenti három érv közül csak az első támaszkodik közvetlen bibliai hivatkozásra. Először is azt kell

⁴ Mitchell, 33. o.

⁵ John Pollock: *Billy Graham*. London, 1966. 235. o.

tehát megfontolnunk, hogy a fentebb idézett szöveg-helyek döntően a szóban forgó evangélikai gyakorlat mellett vagy ellene szólnak. Állítólag Jézus parancsa – „Kövess engem!” –, amelyet a leendő apostoloknak és másoknak adott abban az időben, amikor testben járt, igazolja az emberek előrehívásának mai gyakorlatát, mivel Jézus is megkívánta leendő tanítványaitól, hogy külsőképpen azonosuljanak Ővele. De mit jelentenek ezek a szavak: „Kövess engem!”, „Jöjjetek én-hozzám” az Isten Fiának ajkairól? Olyan utasítások, amelyek fizikai mozgást és térbeli elmozdulást igényelnek? Hogy néha valóban térbeli vonzata is volt kérésének (pl. amikor Zákheus alászállt a fáról), az nyilvánvalóan kitűnik az evangéliumok elbeszéléséből, de e szavak alapvető értelmükben még Krisztus látható jelenlétének napjaiban is lelki azonosulást követeltek vele, mégpedig bűnbánat és hit által, és mióta Jézus testben már nincs köztünk, szavainak nem is lehet a lelkin kívül más értelme. Senki sem jöhet Krisztushoz abban az értelemben, hogy odalépdél hozzá, sőt amikor Krisztus a földön járt, és valaki Őhozá ment, akkor sem teljesedett be az, amit ma az előremenetel révén beteljesedni vélnek. Nincs megfelelés a mai előrehívás és az Úr szavai között, jöllehet az evangélikai intézi a felhívást, mintha maga Krisztus nyomatékosítaná szavait: „hamar állj fel”, „Ő a keresztre adta magát, érted vért, te is megtehetsz érte néhány lépést e gyönyörű sportpályán”, „Most gyere, ha nem fogadod el Őt, bűneidben fogsz meghalni, jöjj ki ide...” Következésképpen akik előremennek, azokat úgy kezelik, mint akik Krisztus parancsának engedelmeskedtek. Mitchell számol be a következő párbeszédéről Charles

Riggs (aki az 1966-os Greater London Crusade alkalmával minden lelkipásztori beszélgetést irányított) és egy érdeklődő között:

„– Előrejtél, hogy elfogadd Krisztust. Honnan tudod, hogy ezt kell tenned?

– Hát, a Bibliában írja.

– Akkor hát Isten parancsolja, ugye?

– Igen, gondolom, igen.

– És nincs Istennél nagyobb tekintély, ugye?

– Nincs, persze hogy nincs.

– Akkor hát elfogadod Isten Igéjét, ugye?”

És amikor a kérdező az utolsó kérdésre is igenlő választ kap, „ahogy az általában történni szokott – folytatja Mitchell –, Riggs mindezt egyetlen kapszulába sűrítve adja be a hitújjoncnak: »Íme, így gondolkozz efelől – adagolja –, Isten mondja, te hit által magadévá teszed, és ez megtörténté teszi a dolgot.”⁶

Később igyekszünk majd részletesen is kifejteni, hogy ez a fajta érvelés abból a meggyőződésekből ered, hogy az előrevetel egyenértékű, ha ugyan nem azonos azzal, hogy valaki Krisztushoz tér, és csak ahol ennyire összezavarodnak a képzetek, ott lehet egy „Kövess engem!”-szerű ígéretet az előrehívásos gyakorlat helyességét bizonyító érvekként idézni.

És most a második szöveghelyre térünk, mely állítólag bizonyítéka annak, hogy a nyilvános előrehívás Krisztus parancsával egybehangzik: „Valaki vallást tesz én rólam az emberek előtt... (Mt 10,32) Nyilvánvaló, mit kell ezen ígevers kapcsán eldönteni: azt állítja-e Krisztus, hogy a hitvallás egy aktusa révén válunk keresztyénné, vagy pedig arra tanít, hogy azoknak, akik már keresztyének, elmaradhatatlan jellemzője, hogy olyan

⁶ Mitchell, 42–43. o.

életet folytatnak, amely nyíltan vallást tesz Krisztusról. Nem fordítja-e meg az újtestamentumi sorrendet a felhívás: jöjj előre vallástétel gyanánt, hogy itt elfogadd Krisztust hit által?

Krisztusról tanúbizonyságot tenni hitbeli kötelessége a keresztyén embernek. Az evangélium viszont sehol sem állítja azt, hogy bizonyos külsőségek teljesítése hozzájárul ahhoz, hogy keresztyénné legyünk. Az előrehívásos módszer azonban elkerülhetetlenül azt a benyomást kelti, hogy az előremenetel által való vallástétel Krisztusról megtérésünk érdekében történik. Billy Graham meglehetősen pontosan meghatározza, hogy akit ilyenképpen vallástételre szólít fel előrehívásuk vagy máskor talpraállításuk által, eladdig nem voltak még keresztyének. J. C. Pollock beszámol arról, hogy Graham, amikor 1954-ben Berlinben prédikált, beszéde végén „így szólt: »Akik Krisztus mellett akarnak dönteni, álljanak fel.« A tolmács viszont olyan szavakkal fejezte ki a felhívást, amelyek jelentése inkább ahhoz állt közelebb, hogy »akik vallást akarnak tenni Krisztusról«. Több ezren felálltak: diakónusok, lelkészek, minden olyan laikus, aki Krisztus tanítványának tudta magát. Billy Graham akkor így szólt: »Nem, nem, félreértettek engem.« És újból elmagyarázta, mi a megtérés, a hit, mi az, amikor valaki életében először Krisztus mellett dönt, mi az újjászületés. John Bolton teljességgel bizonyos abban, hogy a hallgatóság megértette a másodszori tolmácsolást. Néhányan ülve maradtak, de hatalmas tömeg állt fel.”⁷

Ha Krisztusról így, egy felhívásra adott feleletként nem a keresztyéneknek kell vallást ten-

⁷ Pollock, 184.o.

niük, hogyan lehetne belátni, hogy a Máté 10,32 alátámasztja ezt a gyakorlatot?! Csak úgy, ha a vallástételt (amelyet Jézus megjutalmaz ígérete szerint) a Szentírás más részei által analógiákat állítva fel meg nem engedett módon értelmezzük. Ha a fenti szöveghely ténylegesen arra vezetne rá, hogy miképpen „döntsön a bűnös ember Krisztus mellett”, akkor ez egyben radikálisan más értelmezést adna a Szentírás leglényegesebb szöveghelyeinek, azoknak, amelyekről az evangéliumi keresztyének azt gondolják, hogy a valóban újjászületettek megkülönböztető jegyeit tartalmazzák, nem pedig az újjászületés *hogyan*-ját. Példának okáért a János 8,31 nem azt állítja, hogy aki „Krisztus beszédeiben megmarad” azaz hű a krisztusi Igéhez, az igaz tanítvány lesz, és a János 15,8 sem azt mondja, hogy a gyümölcs-termés által leszünk igaz keresztyének, jöhetnek ezek az igehelyek (és még sok másikat) ki lehetne fordítani úgy, hogy valami ilyesmit jelentenek. És ezzel tulajdonképpen megismételtük a régi protestáns igehirdetés különbségtételét, mely szerint a cselekedetek az üdvösség szükséges bizonyítékai, nem pedig az üdvösség elnyerésének feltételei.

Értekezésben természetesen nem vitatjuk el azt, hogy az apostolok feltételként állították azok elé, akik az evangéliumot elfogadták, és akiket az egyház közösségébe készültek befogadni, hogy előbb vallást tegyenek Krisztusról. Vallástételük meghallgatása a keresztlési szertartásnak volt a része. De mielőtt bárki arra következtetne, hogy az előrehívásos módszer csak a körülményt változtatja meg, a vallástétel módozatát, határozottan ki kell jelentenünk, hogy a keresztség soha nem foglalt el olyan kiemelt helyet az evangéli-

zációban, mint az előrehívás ma. Az egyház misziói hivatásának gyakorlatában a keresztség szentségének lényege az, hogy általa elpecsétel-
tetnek azok, akik Krisztusról tanúbizonyságot tesznek, minekutána hallották a róla szóló tanítást (Mt 28,19), de még mielőtt vallást tennének (oly módon, hogy azután a megtértek az egyházzal és Krisztussal azonosíttassanak), az egyházfegyelmet őrző tisztségviselőknek meg kell győződniük afelől, hogy vallástételük hiteles és a hitoktatásban is részt vettek. A Cselekedetek könyvének néhány részlete ugyan érv lehetne arra, hogy a hitvallás hitelessége felől milyen rövid idő alatt meggyőződnek, a korai egyház gyakorlata viszont a kezdetet, az apostolok egyházalapítását követően éppen az ellenkezője volt, ezért is alakult ki a *katekumenének* nevezettek csoportja, illetve az egyháztörténet egy későbbi pontján a felébredteké, akik nem azonnal lettek a hitükről való nyilvános vallástétel révén teljes jogú tagjai az egyháznak, mihelyt az evangélium felkeltette az érdeklődésüket.

Általános szentírási alapelvek (mint például „A kézrátévést el ne hirtelenkedd” – 1Tim 5,22), amelyeket az egyháztörténet is számos alkalommal igazolt, bizonyítják, hogy a Krisztusról való elhamarkodott vallástétele azoknak, akiknek valási tapasztalata sem az idő, sem pedig lelkészek próbáját nem állta ki, szörnyűséges véghez vezetett. Ezért nincs is tudomásunk olyan evangéliumi hitű lelkésze-ről, aki azonnal kész volna megkeresztelni azt az embert, aki egy istentisztelet végén „válaszolt”.

A keresztség és az előrejövétel két lényegileg különböző dolog. Az egyik az üdvösség ígéretének megerősítése a hívők számára, a másik pedig az

emberek hitre jutásának segédeszközeként van elgondolva. Az egyik az üdvösségről tesz tanúbizonyságot, a másik pedig mintha ténylegesen véghezvinne valamit, ami üdvösségünkre van. Az egyiket Krisztus hagyta meg tanítványainak, a másikat nem.

C. G. Finney (1792–1875) az első evangé-
lizátor, aki előrehívta hallgatósága tagjait egy-egy igehirdetés alkalmával az általa „zaklatottak padjának” nevezett helyre, a módszer védelmére kelt, mégpedig azon az alapon, hogy szerinte az előrehívás ugyanazt a célt szolgálja, mint a keresztség az apostolok idejében. A Princeton-i Dod professzor így vélekedik Finney érvéről: „Jóllehet Finney szerint a zaklatottak padja pontosan ugyanazt a szerepet tölti be, amelyet a keresztség betöltött, semmiképpen sem fogadhatjuk el vele egyenértékűnek. A keresztség valóban jellempróba volt, mivel az engedelmességet vagy engedetlenséget az isteni parancshoz mérve gyakorolták, a zaklatottak padja azonban nem ilyen, hacsak hasonló isteni tekintélyt nem követel ki magának.”⁸

Mielőtt abbahagynánk az előrehívásos módszer állítólagos szentírási alátámasztásának vizsgálatát, megjegyezzük, hogy van némi összeférhetetlenség azok között, akik helyeslik a módszert. A bostoni Harold J. Ockenga az Evangé-
lizáció Világkongresszusán (amelyet Berlinbe hívtak össze 1966 őszén Billy Graham elnökletével) úgy ítélte meg, hogy az előrehívást gyakorolni és nem gyakorolni egyaránt helyes, mert megtérések mindkét esetben vannak: „Arra kell következtetnünk, hogy módszerünk tekintetében nem zárha-

⁸ Albert Dod: *Essays, Theological and Miscellaneous* (1847). 126. o.

tunk ki másokat, és nem is ítélni azokat, akik az evangélizációban a miénktől eltérő módszert alkalmaznak.”⁹ Úgy tűnik, Ockenga amellett érvel, hogy az előrehívás módszerével élni és nem élni egyaránt helyes, mivel mindkét esetben Isten áldja meg a szolgálatot. De ha az evangélizátor választásától függ, hogy él-e vagy sem az előrehívásos módszerrel, alkalmazását nem lehet bibliai hivatkozással indokolni, mert ha volna ilyen, az evangélizátornak többé már nem volna választási lehetősége, hanem kötelessége lenne azt gyakorolni. Ha ugyanis van érvényes bibliai felhatalmazás rá, aki nem gyakorolja, kötelességét mulasztja el, még akkor is, ha Isten megáldja szolgálatát mulasztása ellenére. Másfelől pedig, ha nincs bibliai felhatalmazás rá, fel kell adni az érvet, hogy „Jézus nyilvánosan hívta el az embereket”.

A bibliai felhatalmazással kapcsolatos bizonytalanság mértéke azokban, akik az előrehívásos módszert gyakorolják, talán nem független attól, hogy mekkora jelentőséget tulajdonítanak a módszer mellett szóló másodlagos érveknek, melyek tárgyalására a következőkben térünk rá.

A pszichológiai érv

Az előrehívásos módszer mellett szóló második érvet a következő mondat tartalmazza: „Van abban valami, hogy előremész, ez megpecsételi a dolgot.” Ez nyilvánvalóan arra utal, amit az emberi személyiség józan értelmezésének tartanak. Az ember alapvető spirituális problémája az, hogy nem akar megtérni. A Szentlélek ezt a bűnről való

⁹ *Study Papers of World Congress on Evangelism*, 26 Oct–4 Nov. 1966

meggyőzés révén oldja meg. Amikor ez megtörténik, az ember megtapasztalja nyomorúságát, „és nyomorúságának érzése készteti arra, hogy akarton valamit tenni”. Az evangélizátor pedig itt lép közbe azzal, hogy előrehívja, ami Billy Graham szerint, a megfelelő érzelmi levezetése háborgatott állapotának. A módszer védelmében állítja: „Sok pszichológus egyetértene azzal, hogy ez lelkieg egészséges. Egyik oka annak, hogy filmjeink és tévéjátékaink általában rossz hatással vannak a nézőkre, az, hogy felkorbácsolják érzelmeiket, de nem ösztönzik arra, hogy valamilyen cselekvésben levezessék őket.”¹⁰

Az előrehívásos módszer védelmében nemrég megjelent könyvek közül Leighton Ford *The Christian Persuader* (A keresztyén meggyőzés) című munkájában hosszabban kifejti ugyanezt az érvet: „Meg vagyok győződve, hogy valamiféle felhívással fordulni az emberekhez, hogy nyilvánosan Krisztushoz jöjjenek, nemcsak hogy helyes teológiailag, hanem érzelmileg is egészséges. Az embernek szüksége van az önkifejezésre. A Krisztus melletti belső döntés olyan, mint amikor egy szeget beversz a deszkába. Nyílt kifejezésre juttatása pedig olyan, mint amikor a deszka hátoldalán lekalapálsz a szeg végét, hogy ne lehessen egykönnyen kihúzni a deszkából. Az erős érzelmi fellángolás a kifejezés lehetősége nélkül depresszióhoz vezethet. William James professzor¹¹ mondta: „Ha egyszer az ítéletet meghozta, az ember kötelezze el magát mellette, törekedjék arra, hogy minél többet tegyen érte, törekedjék, hogy mindent megtegyen. Tegyen nyilvános fo-

¹⁰ „The Christian”, 1966, július 8. 24. o.

¹¹ William James (1842–1910), amerikai filozófus és pszichológus

gadást, ha a dolog természete megengedi. Döntését vegye körül a lehető legtöbb segédlettel.”¹²

A fenti idézetek összefoglalják az előrehívásos módszer pszichológiai hátterét. A legfőbb cél az ember akaratát megnyerni az együttműködés végett, minthogy azt feltételezik, hogy a mindezekelőtt cselekvést magába foglaló válaszadás biztosabban elkötelezi az emberek akaratát, mint ha hagynák, hogy egyénileg keressék Krisztust. Így Ford összeköti az állítólagos bibliai érvet a pszichológiával, és – előnyére – úgy mutatja be az előrehívást mint a Krisztus parancsának – „aki vallást tesz énrolam az emberek előtt...” – való engedelmesség eszközét, illetve mint olyan lépést, ami a döntést határozottá és félreérthetlenné teszi. Íme, milyen gyenge az emberi akarat, és milyen közelinek feltételezik a Szentlélek működését, hogy már-már a rendezvény valós eseményeivel azonosítják, és úgy tűnik, hogy a döntő pillanatban elmulasztani az előrehívást, a „nyomás” megszűnésének kockázatát jelenti és következésképpen a lelkek elvesztését, hiszen korábbi vonakodó állapotukba esnek vissza. Arra van tehát nagy szükség, hogy az akarat azonnal és nyíltan elköteleződjék, és minél nyilvánosabb az elköteleződés aktusa, annál kevésbé valószínű a visszaesés. Valószínűleg ezért van az, hogy ha a nyilvános evangélizációs rendezvény színhelye az előremenetelt nehézkessé teszi, az előrehívásos módszer hívei a kézfelemelést vagy egy-egy zsebendő meglengetését választják, semhogy semmiféle cselekvési lehetőséget ne adjanak a hallgatóságnak.

¹² Ford, 124. o.

Ez a fajta érvelés, amelyet először Charles G. Finney hívős intellektusa alkalmazott az evangélizációra az 1830-as években, pszichológiailag helyénvalónak mutatja magát. Többé-kevésbé arról van szó, amire Graham utal, amikor az mondja, a nyilvános válasz megtörténte teszi a dolgot. A következő eset megvilágítja, miről is van szó. Néhány évvel ezelőtt Graham Londonban prédikált egy vasárnap este. Ahogy véget ért az igehirdetése, félórán keresztül lelki énekeket sugároztak, s így nem tudta a felhívását elmondani, míg a közvetítés véget nem ért. A hallgatóság válasza a felszólításra kiábrándító volt, és Graham azzal magyarázta, hogy a hívás nem tudott rögtön az igehirdetés után elhangzani. Más szóval a „nyomás” harminc perc múltával odalett, és az előremenetelre vonatkozó felszólítás is hatástalan maradt.

Mindenesetre nem kerülte el némelyek figyelmét, akik érdeklődnek a pszichológia iránt, de nem evangéliumi keresztyének, hogy az előrehívásos módszer egybehangzik lélektani felépítésünk bizonyos vonásaival, és ez komoly ellenvetésekre ad alkalmat. Azzal érvelnek, hogy a módszer – az akaratra való ráhatás –, amelyekkel a megtéréseket eléri, alig különbözik attól, ahogy más, nem keresztyén „megtérések” létrejönnek. Ellenőrzött környezetben kondicionálni egy nagy tömeget, érzelmi kifejezés gyanánt nyilvános válaszadásra készítő meggyőző szuggesztíóval, mondják, pszichológiailag biztos eredményre vezető vállalkozás, függetlenül attól, hogy a tömeg vallási, szórakozási vagy politikai céllal gyűlt össze. Olyan modern pszichiáterek, mint William Sargant elemeztek néhányat azok közül a pszichológiai folyamatok közül, amelyek e történés-

ben szerepet játszanak, és az evangélizációs kampányok ellenzői közül George Target ugyanezen az alapon vetette kényszerűen tüzetes vizsgálat alá az előrehívásos módszert: „Minden jelenlevőt arra kérnek, hogy imádkozzon, utasítják, hogy csukják be a szemeiket, hajtsák meg a fejüket, a szavak pedig önszuggeralóak: íme, már százak mennek előre, és találnak boldogságra, békességre, szeretetre, Istenre... A hallgatóság között elvegyült lelkipáter teszik meg az első lépéseket, és azt a hangulatot keltik, mintha az elhangzott kijelentés (hogy már százak mennek) igaz, még ha gyakran nem is az... Lehet, hogy minden igaz, van valami békesség a lent lévők között... a feszültség pattanáig nő, és még tovább... csoda, hogy ténylegesen csak olyan kevesen mennek ki.”¹³

A The Billy Graham Organization többször is tagadta az elmúlt években, hogy volna bármi érzelmi elem a rendezvényeikben, amely az akaratot cselekvésre sarkallná a hívás elhangzása-kor, és gyakran hozzák fel azt is, hogy az „Amint vagyok, jövök...” kezdetű éneket, amelyet régebben az előremenetel alatt minden alkalommal elhangzott, már nem éneklük. Nem vesznek azonban tudomást arról, hogy a legfőbb nyomás az előremenetelre vonatkozóan az a gondolat volt és maradt, amelyet a prédikátor folyamatosan hangsúlyoz, és pedig, hogy az előremenetelnek nagy spirituális jelentősége van. Ebben az üzenetben persze az is tisztán bennefoglaltatik, hogy aki nem válaszol az előírt módon, szándékosan megtagadja az Istennek való engedelmességet. Ez egyedül is elegendő a feszültségkeltéshez. Mit-

¹³ „How Does Graham Do It?” in *New Christian*, 1966. június 2.

chell, Graham barátja a következőket mondja az előrehívással kapcsolatban: „Kérését lehet, hogy lágy szavakkal adja elő, hirtelen mégis oly sürgető üzenetté válnak, mint a villámütés veszélye.” Az éneket kivehették, de a tanítás, hogy akik előremennek, Jézushoz térnek, még mindig az előrehívás alapját alkotja.

Nem idézünk Targettól, mivel úgy véljük, a pszichológia, amit ő művel, ésszerűen közelíti meg Isten természetfeletti működését a bűneiben halt ember megelevenítésében. Graham azonban tévesen gondolkozik e kérdésben, és olyan vádaknak teszi ki a módszert, amelyet gyakorol, amelyek elkerülhetők lennének, ha a Szentírás szerinti evangélizációhoz tartaná magát. De nemcsak hogy nem védi ki elfogadhatóan a vádakait, hanem úgy tűnik, nincs is tudatában annak, milyen veszélyeket rejt magában az, ha az előrehívásos módszert, vagy magát a megtérést a pszichológiára való hivatkozással próbálja igazolni. A *Those Who Came Forward* című könyv megtérésről szóló prédikációjában az evangélizátor pszichológusok véleményét használja fel arra, hogy meggyőzzön arról, hogy az embernek szükséges megtérnie: „Egy Chicago-i pszichológus jelentette ki egyszer: »Ennek a nemzedéknek a történelem bármely más nemzedékénél inkább szüksége van a megtérésre.«” „Egy híres brit pszichológus nyilatkozta nemrég: »Pszichológiailag olyan az ember felépítése, hogy szükséges megtérnie, és ha az egyház nem fogja megtéríteni az embereket, nekünk, pszichológusoknak fog kelleni megtérítenünk őket.«” Tehát még a pszichológia is felismeri, hogy az embernek szüksége van a megtérésre. „A Biblia azt tanítja, hogy meg kell térned ahhoz, hogy üdvözlj. A pszichiáter azt

tanítja, hogy meg kell térned, hogy a legjavát ragadd meg az életnek.«¹⁴

Ezekről akár el is lehet tekinteni mint óvatlan megnyilatkozásoktól, de mit szóljunk a következő kijelentéshez, amellyel a hallgatóság prédikációt követő előrehívását magyarázza a fentebb említett könyv szerzője, akit Graham a könyv előszavában működése páratlan helyzetben lévő megfigyelőjeként mutat be: „Bárhon van, ha valaki előremegy, akár ténylegesen, akár lélekben, annak változás az eredménye.”¹⁵

„Mi történik?” Pszichológusok, pszichiáterek, teológusok és evangélisták is megpróbálták megmagyarázni.

„Gordon Allport, a híres pszichológus mondja: »A vallás az ember vakmerő próbálkozása arra, hogy a teremtett világhoz és a Teremtőhöz kösse magát. Végső próbálkozás személyisége kiteljesítésére azért, hogy megtalálja a legtágabb összefüggést, amelybe beletartozik. És akkor a megtérés talán a végső spirituális lépés e cél felé.”¹⁶

Reméljük, amit előttartunk, elegendő ahhoz, hogy kimutassuk, az előrehívást a pszichológia nevében védelmezni veszélyes vállalkozás, amely végső sorban azt is eredményezheti, hogy az igazi evangéliumi tapasztalat is mindenestől a hitelét veszti. Amikor az Isten dolgairól van szó, a modern pszichológia hasznavehetetlen, és ha nem így tartjuk, hanem szaktekintélynek tekintjük, az evangéliumi mozgalmak elnyerik méltó büntetésüket. A Szentírás szerint gyakorolt dolgoknak

¹⁴ Mitchell, 22. o.

¹⁵ Megfigyelhető, hogy még Graham azt állítja: „Semmi sínes az előrehívástól, ami az embernek üdvösséget szerezhetne” (Pollock, 306. o.), nagyon sok efféle kijelentés éppen az ellentétét sugallja a közembernek.

¹⁶ Mitchell, 37. o.

nincs szükségük a modern pszichológia támaszára. Az igazságot meg kell védenünk a hitetlen világ előtt, de nem feladatunk védelmünkbe venni nem a Szentírás szellemében gyakorolt dolgokat, ráadásul a pszichológusok véleményére való hivatkozás esetleges módszerével.

Az az igazság, hogy minden prédikálás alkalmával, különösen ha az nagy tömeg előtt történik, vannak eredmények, amelyeket kizárólag az emberi természet alapján magyarázni lehet. David Hume, 18. századi filozófus, aki megvetette az evangéliumot, feljegyezte ennek egy beszédes példáját, amikor ő maga is jelen volt George Whitefield egy hatalmas szabadtéri prédikálásán. Olyan sokan gyűltek össze, hogy a tömeg külső kerületén állók hallótávolságon kívül voltak a prédikátortól. És mégis, állítja Hume, amikor körbejárta a sokaságot, lépten-nyomon álmélkodva tapasztalta az érzelmi felbuzdulás jeleit rajtuk. „Hosszasan elidőzött egy asszony mellett, aki sajnálatraméltóan zokogott, és megkérdezte tőle: – Jóasszony, miért sír? – Ó, uram, hát a tiszteletes úr prédikációja miatt. – De hát hallja, amit a tiszteletes úr mond? – Nem, uram. – És hallott valamit a prédikáció kezdete óta? – Nem, uram. – De könyörgöm, mondja meg, hogy akkor miért sír? – Ó, uram, hát nem látja, milyen szentül bólogat a fejével?”¹⁷ Hume gúnyolódásában rámutat valamire. Nevezetesen arra, hogy némelyeket befolyásol a nagy tömeg. Kétség nem fér hozzá: ha a 18. századi prédikátorok gyakorolták volna az előrehívást, sokan mentek volna előre olyanok, mint ez az asszony. Amikor viszont inkább azt választották, hogy igehirdetésük és az evangélium

¹⁷ Idézi Austin Phelps: *The Theory of Preaching*. New York, 1832. 286. o.

hitélet a megváltozott életek és jellemek bizonyít-sák, elejét vették annak a kritikának, amelyre egy nyilvános előrehívás indította volna Hume-ot, ha olyanokat lát előremenni, mint ez az asszony. És attól a nem túl tanulságos feladattól is megkímélték magukat, hogy bizonygatniuk kelljen, milyen sokan megmaradtak a hitben azok közül, akik így nyilvánosan fogadták el Krisztust.

Természetesen hivatkozhatunk arra is, hogy a pszichológiai érv távol áll attól, hogy az előrehívásos módszert alátámassza, sőt, további okokra mutat rá, amelyek kérdésessé teszik. A világi bölcsesség, legyen bár filozófia vagy pszichológia, végső soron soha nem válik az evangélium szövetségésévé.

Az előrehívás mint látható bizonyíték

Az előrehívásos módszer melletti harmadik érvet, amelyet Pollock Billy Grahamról írott hiteles életrajzában találunk, akár át is ugorhatnánk, mivel nem olyan tételes érv, amelyet a prédikátor fogalmazott meg annak indoklására, hogy miért kell hallgatóságának előremennie. Az érv mindazonáltal a következő: az előremenő százak vagy ezrek látható bizonyítékul szolgálnak a helyükön maradó döntésre nem jutók számára arra nézve, hogy ami a prédikáció során elhangzott, igaz. És bár lehet, hogy Graham nem jelenti be, hogy az emberek előremenetelével ezt a hatást akarja keltetni, az evangélizációs kampány célkitűzése¹⁸ és Graham sürgető szavai is ezt a célt szolgálják. „Sokan jönnek ma Krisztushoz Earl’s Courtban, minden lejárón jönnek” – írta le 1966-ban a

¹⁸ Mitchell, 40. o.

Greater London Crusade alkalmával azok számára, akik más központokban rádióközvetítés révén követték Graham igehirdetését. A közölt információknak nyilvánvalóan az volt a szerepe, hogy segítsen a távoli hallgatóságban levőknek is meghozni saját döntésüket, őket is arra utasították ugyanis, hogy menjenek előre, ahogy az Earl’s Court-beli tömegek is tették. Hasonlóképpen, amikor az Earl’s Court-beli evangélizációs kampány már a végéhez közeledett, Graham az egyik előrehívás alkalmával a következő szavakkal próbálta válaszra bírni a hallgatóságát: „több tízezen lesznek, akik Krisztust megismerték” – valószínűleg azokra az ezrekre utalva, akik az eltelt hetek során engedtek hívásának. Az előremenők számarányát tehát arra használja, hogy megerősítse a látható bizonyítékot. Az előmenetelre való nyilvános felhívásnak célja, hogy a döntésre még nem jutottakra, akik látják az előremenőket vagy hallás révén értesülnek róluk, hatást gyakoroljon.

Nehéz megérteni, mire is gondol Graham ezen a ponton. Jóllehet a külsőképpen kinyilvánított válaszdát mint „Krisztus mellett döntést” mutatják be, Graham tudja, hogy az előremenetel önmagában nem üdvözít senkit sem. Annak is tudatában van – amint arra egy tévéinterjúban rámutatott – a Szentírással inkább egybehangzó egy olyan kis számú kisebbséget megnyerni, akik valóban hisznek, mintsem hatalmas tömegek szimultán megtérésére támasztani igényt. De ha esetről estére a hatalmas tömegek nem jutnak ténylegesen megtérésre, miért kell ragaszkodni az előrehívásos módszerhez? Akik Isten Szentlelkének üdvösségszerző munkája alatt vannak, nem fogják kárát látni a módszer mellőzésének, és anélkül is meg lehet ismertetni őket más keresz-

tyénekkel, hogy az igehirdetés végén előrehív-
nánk őket. Arra kell következtetnünk, ahogy Pol-
lock kijelenti, hogy az előrehívásos módszernek
evangélizáló hatást tulajdonítanak, és emiatt le-
hetetlen elvetni. Más szóval, a cselekedet a fon-
tos, és nem annyira az egyén, aki előremegy (ő
maga később álkeresztyénnek bizonyulhat), ha-
nem az összbenyomás, amit a sok ember együttes
cselekedete gyakorol a többi jelenlevőre – olyan be-
nyomás, amelyet Graham nagyon kívánatosnak tart.

Tanításbeli következmények

Amint láthatjuk, a módszer tárgyalásának köz-
ponti kérdéséhez érkeztünk. A prédikátor emel-
vénye előtt gyülekezők hatalmas csoportjának
látványa hatásos lehet, de van-e valami szerepe
azok megtérésében, akik ezt a lelátókról figye-
lemmel követik? A kérdésre adott válaszunk at-
tól függ, milyen nézetet fogadunk el az emberi
természetről és az újjászületésről. A megvitatan-
dó kérdés tehát leomlik, immár nem egyszerűen
egy evangélizációs módszerről van szó, hanem te-
ológiai nézetekről. Mi a megtérés, és hogyan tör-
ténik? Mi a Szentlélek munkája az újjászületés-
ben, és miben különbözik a Lélek általános mun-
kája – amikor az újjá nem születettek lelkiismer-
etéhez szól – különleges és üdvözítő munkájától?
Nem tett-e Isten többet Mátéért, mint más váms-
zedőkért, akik szintén hallották Krisztust préd-
ikálni, de nem tértek meg? Vajon nem tett-e töb-
bet a tarzusi Saulért, mint más farizeusokért,
akik ismerték az igazságot, de az visszhangtalan
maradt bennük? Miért van az, hogy némelyek
hisznek az evangéliumot hallva, mások nem?

Ha a fenti kérdéseket fontolóra vesszük, látni
fogjuk, hogy a különbség azok között, akik gya-
korolják az előrehívásos módszert, és akik tar-
tózkodnak tőle, mélyebb egy módszertani kérdés-
nél. Maga Harold J. Ockenga, aki mint korábban
kiderült, csupán a módszerben látja a külön-
séget, az ellenkezőjére szolgáltat bizonyítékot a
következő, a módszer háttérében meghúzódó hit-
beli nézettel: „Néhány református teológus azt ta-
nítja, hogy a Szentlélek megelevenítő munkája
megelőzi a megtérést. Az evangéliumi álláspont
viszont az, hogy az újjászületésnek feltétele a bűn-
bánat, a bűnvallás és a hit. Egyedül ez sürgeti az
evangélizációt.”¹⁹ Eltekintünk most e kijelentés
megfogalmazásától, jóllehet furcsa szóhasználat-
ra vall az „evangéliumi” szót olyan nézettel ösz-
szekötni, amelyet a reformáció vagy a puritán kor-
szak egyetlen hitvallása vagy katekizmusa sem
tartalmaz. Ockenga azt állítja, az ember csele-
kedete megelőzi az újjászülő Lélek üdvösségser-
ző munkáját. Ezzel nem azt mondja, hogy a Lélek
előzetesen nem munkálkodik: „A Szentírás egy-
értelművé teszi, hogy a Szentlélek jelen van az
Ige hirdetésénél, és képessé teszi a bűnös emb-
ert, hogy elfogadja Jézus Krisztust Megváltójá-
nak.” A kulckifejezés: *képessé teszi*. E nézet sze-
rint a Szentlélek mindenkinek, aki az Igét hall-
gatja, általános segítséget nyújt, de a végső dön-
tés az egyénre van bízva, az övé a „döntés, amely
üdvösségre vagy ítéletre vezet”. Bírjuk rá az emb-
ereket a döntésre, és újjászületésük be fog kö-
vetkezni. Ez a megváltás rendje az előrehívásos
módszer szerint, és képviselői azt állítják, hogy
minden más tanítás visszafogja az evangélizálás

¹⁹ Study Papers.

lendületét. Természetesen készek vagyunk egyet-érteni azzal, hogy a nyilvános előrehívás arra a kérdésre zsugorítható, hogy vajon a megváltás fenti rendje a helyes teológiai látás-e vagy sem. Ha nem, az előrehívással fel kell hagyni, ami természetesen teljesen más, mint ha azt mondanánk, hogy magával az evangélizációval kell felhagyni.

Térjünk most rá arra, hogy az evangéliumi-nak beállított nézet hogyan viszonyul az előrehívás gyakorlatához.

Amikor Graham előrehívja az embereket, mondhatja: „Csak akkor jöhettek, ha a Lélek von benneteket.” Amivel nyilvánvalóan azt állítja, hogy ha valaki hajlandó előremenni, ott a Szentlélek munkálkodik. De mi az a működés, amit a Szentlélekének tudnak be? Nem tekintik a Szentlélek újjászültő munkájának, mivel ebben a fázisban Graham még az Isten országán kívül levőknek tekinti az embereket, mindaddig, amíg képességüket „Krisztus elfogadásának” döntő aktusára nem fordítják: „Képesek vagytok választani, valósággal válaszút előtt álltok, lehet, soha többé nem lesztek ilyen közel Isten országához, hiszem, hogy szívetek különösen felbuzdult... álljatok fel, és gyertek előre.”

Egy pillanatra felfüggesztjük a Lélek általános, képessé tevő munkájának kérdését, amelynek egyaránt tárgyai azok, akik végül üdvözülni fognak, és azok is, akik elvesznek. Hogyan érti a hallgató Graham eme buzdító szavait? Az a benyomása támad, hogy a hajlandóság, amire szüksége van, az előremenetelre vonatkozik, és mihelyt lelkigondozójával kerül szembe az, aki előrement, megint csak azt hallja, hajlandónak kell lennie valamire. Charles Riggs mondja: „Amikor hajlandó valaki bűnösnek tekinteni magát, és

hajlandó hit által előrelépni, hogy életét Jézus Krisztusnak odaszánja, megteheti ezt egyszerűen azzal, hogy megnyitja életét a Megváltó előtt. Fontos, hogy nagyon érthető és egyszerű dolgot kérjünk. Olyan ez, mint mikor egy vendéget tessékellünk be a házba, úgy hívjuk Jézust is az életünkbe. A Jelenések 3,20 elénk tárja azt a képet, amint Jézus a szívünk, érzelmeink, szellemünk és akaratunk ajtaja előtt áll, nem tépi fel erőszakkal az ajtót, csak oda megy be, ahova hívják, és ahová behívják, arról azt mondja: *bemegyek*.²⁰

Riggs aztán azzal az mintaimával folytatja, amellyel Krisztust „befogadják” (idéztük már Graham saját megfogalmazásában), majd, ha a döntő lépést megtették, a lelkigondozónak szól az utasítás: „Szükséges az illetőnek Isten Igéjének tekintélye alapján megmutatni, mi is történt meg. A kérdező legyen tudatában annak, hogy „Krisztus bement” (a Jel 3,20 értelmében). Íme egy gyakorlatias kérdés, amit fel lehet tenni annak, aki éppen most imádkozott azért, hogy Krisztus a szívébe jöjjön: »Hol van most Krisztus?« Ha egyszerűen tártad eléje, és az illető értette, mit tesz, arra a feleletre kell hogy képes legyen, hogy: »A szívemben van.«²¹

Mindez azzal az előfeltevéssel folyik, hogy ha az ember a hajlandóság állapotáig eljut, olyan háttérhez érkezett, amelyet bármely pillanatban végérvényesen átléphet. Továbbá azt is feltételezik, hogy a meg nem tért ember hajlandósága bizonyították arra, hogy a Szentlélek előkészítette őt az üdvösségre, mert hát a bűnös ember magától nem volna hajlandó Krisztushoz jönni. Az érvelés tehát így bontakozik ki:

²⁰ Az angol bibliafordításban „be akarok menni” szerepel. (A ford. megj.)
²¹ Life and Witness Classes, Lecture 4, printed in *The Christian*, June, 1966.

Első premissza: Csak a Szentlélek által előkészített emberek hajlandóak Krisztust befogadni és üdvösségre jutni.

Második premissza: Akik Krisztust hajlandóak elfogadni, előremennek.

Következtetés: Akik előremennek, hogy Krisztust elfogadják, bizonyosan üdvözülnek.

De mindkét premissza tartalmaz egy-egy tévedést. Az első tévesen tételezi fel azt, hogy az újjá nem született ember bárminemű hajlandósága a megtérésre és az újjászületésre vezető hajlandóság. Az Isten Igéje azonban nyilvánvalóvá teszi, hogy mutathat valaki, aki nem született újjá, időleges hajlandóságot és értelmi beleegyezést, ami egy időre készsé teszi őt arra, hogy Krisztusról vallást tegyen, de szíve természete továbbra is ellenségeskedés Istennel (Mt 13,20). És olyan az emberi szív tekervényes útvesztője és az ember vak természete, amikor saját lelkének dolgaival törődik, hogy nem feltétlenül kell azt gondolnunk, hogy az ilyenfajta válasz, ami mégsem vezet üdvösségre, csak tudatos képmutatás esetén fordul elő. Éppen ellenkezőleg, meglehetősen őszinte is lehet. Az emberi szívben honos önérdek elegendő magyarázat az evangélium üzenetére adott efféle válaszra, főleg ha a választ az elégedettség, a békesség és a körülölelő gondok megoldásának eszközeként állítják be.

Még tovább mehetünk, és a Szentírás alapján kijelenthetjük, hogy ahol az igazságot prédikálják, ott a Lélek általános működése révén lesz egyfajta meggyőződés a bűnről, amely a lelkiismeretet háborgatni fogja, és nem hagy nyugtot az embernek, sőt, arra készíti, hogy felmentést keressen. És mégis, amíg az embert a Lélek különleges elhívása és működése révén új életre nem

kelti, addig biztosan nem lel segítségre az Isten által előkészített módon, azaz Krisztust befogadva, hanem annak az elvnek alapján fog cselekedni, amely minden természeti vallás gyökere: a hit abban, hogy az embernek hatalmában van tenni valamit azért, hogy Istennel való viszonyát rendezze. Heródes is „sok dologban” hajlandó volt követni Keresztelő Jánost, mert igehirdetése felkavarta lelkét (Mk 6,20). De ez a hajlandóság együtt volt benne a szent Istennel szemben táplált ellenséges érzülettel. A Szentírás nem kicsinyíti le azt a tényt, hogy a természeti embert „vallási” tettekre sarkallhatja a lelkiismerete, de közben természete érintetlen marad. Az a veszély fenyeget, hogy azt képzeljük, az ilyen tettek a megtérés folyamatának kezdeti fázisát képezik, és azt mondjuk az embereknek ilyen állapotukban, ahogy Graham is teszi, hogy az előremenetel az „első lépés”, és ha megtesszük, Istenre bízhatjuk a többi. Ez pedig a cselekedet révén való üdvösségszerzés fentebb tárgyalt hamis tanítását idézi fel bennük (amelyet a természeti ember mindig is igaznak tartott), ezért nem csoda, hogy válaszolni fognak rá. Nem elég ellenvetésnek azt feladni, hogy mivel mindenkinek világosan értésére adták, hogy „hit által” kell előremennie, nem áll fenn annak veszélye, hogy az előrehívásos módszer háttérben a cselekedetek révén való üdvösségszerzés áll. Ha helytelenül hirdetjük az evangéliumot, azaz csak azt hangsúlyozzuk, hogy az embernek kötelessége megtérni és hinni, de átsiklunk afelett, hogy szükséges néki újjászületnie, hogy erre a fajta válaszra képes legyen, az igehallgatók könnyen összetévesztik saját értelmi helyeslésüket azzal a hittel, ami nem tőlünk van, hanem „Istennek ajándéka” (Ef 2,8).